

הלכות נמילת ידים

קנח דיני נמילת ידים לסעודה, וכו' ו"ט מעיפים:

א כל האוכל פת^א שמברכין עליו המוציא^ב צריך ליטול ידיו תחלה אע"פ שאינן מלוכלכות ואינו יודע להם טומאה^ג לפי שסתם ידים^ד שהסיה מהם דעתו משמירתן^ה הן שניות לטומאה ופוסלות את התרומה^ו מדברי סופרים^ז עד שירחצם כמים כהלכתן ותקנו אף באכילת חולין משום סרך תרומה^ח שירגילו ליטול ידיהם בכל אכילה ולא ישכחו ליטול לתרומה^ט ולא רצו לחלק בין כהנים לישראלים שאין אוכלים תרומה.

וגם עכשיו שאין הכהנים אוכלין תרומה מפני הטומאה^י לא במלה תקנה זו כדי שיהיו תגולים בני ישראל כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו לאכול במהרה^{יא}.

ולא תקנו אלא בפת לפי שרוב התרומות הן בפת^{יב} שכן התורה אין תרומה נוהגת אלא ברגן תירוש ויצהר^{יג} שנאמר^{יד} ראשית הנגד תירושך ויצהרך וגו' והרגן שהוא ה' מיני תבואה^{טו} דרך אכילתו הוא לעשות ממנו פת^{טז} ותירוש ויצהר הם יין ושמן דרך שתיתן הם בכלי ואין אדם עשוי ליגע בהם בידיו לפיכך^{יז} לא הצריכו בהם נמילת ידים^{יח} אפילו בתרומה^{יט} ואצ"ל בחולין.

וגם בפת חולין לא הצריכו אלא בפת שרגילין בה תדיר לקבוע סעודה עליהם אבל פת הבאה בכיסנין ולחמניות דקות שאין מברכין עליהם המוציא לפי שאין רגילין לקבוע סעודה עליהם כמ"ש במ"י קס"ח א"צ נמילת ידים^כ כמו שא"צ לרגן קודם שנעשה פת אע"פ שתרומתו היא מן התורה^{כא} אלא שאינה רגילה ומוציאה כל כך בבית לפיכך לא גזרינן בשבילה בחולין^{כב}.

וכו"מ אם קבע סעודתו על פת הבאה בכיסנין ולחמניות דקות כשם שמועלת קביעות זו

יג רש"י ברכות ל"ג א ד"ה בני מעשה רמב"ד הל' מעשר פ"א הל'ט' מ"ז יל"ד סי' שלא ס"ק ה.

יד בדברים י"ד ה.

טו חלה פ"א מ"ב. רמב"ם הל' ברכות פ"ג ה"א.

טז לבוש שם.

יז רבינו יונה שם. ר"ן פסחים פ"י (כז, א) ד"ה ודא. לבוש ס"ה. וראה גם לקמן ס"ו.

יח כדלקמן ס"ב וש"נ.

יט כמשקלים. וראה הקרי הלכות ח"ו ל' א. ולענין פירות תרומה ראה לקמן בסמוך.

כ סעוק ח ואילך.

כא ב"י ד"ה וכתב הרמב"ם ממשמעות הרמב"ם שם ורש"י חלה פ"ק מ"ה. וכ"ה ברשב"א ברכות מג, א ד"ה בא לזון ובתורת הבית האריך ודקצר בית ו מנף שער א עפ"י הירושלמי ברכות פ"ו הל'י. שו"ע שם. וכ"ה בסדר נפ"י לסעודה פ"א.

כב כדלקמן ס"א וש"נ.

כג לבוש שם.

כד שרק בתרומה צריך נפ"י בפירות (הניגה י"ה, ב. רמב"ם הל' תרומות פ"א ה"ז).

א חולין ק"ה, א. מור ושול"ע ס"א.

ב רמב"ם הל' ברכות פ"ו ה"א. שול"ע שם.

ג רמב"ם ושול"ע שם. עולת תמיד ס"ק ב.

ד רש"י שבת י"ג, ב ופסחים י"ג, ב ד"ה והידים. וראה לקמן ס"י קס"ב מ"ה: עיקר מומאת הידים לא נטרו אלא מפני שהם עסקניות ושנאי נענו במקום מנוקף וש"נ. ולענין סתם ידים לתפלה ולשאר דברים ראה לעיל ס"י צ"ב ס"ה וש"נ.

ה מהרות פ"ו מ"ה.

ו רש"י חולין דף ק"ו ע"א ד"ה נפ"י לחולין (שאין השני עושה שלישי אלא בתרומה. מהרות פ"ב מ"ג. רמב"ם הל' אבות הבטואה פ"א ה"ב"ג).

ז שבת שם. רמב"ם שם פ"ה הל"ב ה"ה.

ח גזריא חולין שם. מור במקף הסמוך. מ"ז ס"ק א. מ"א ס"ק א. וראה גם לעיל ס"י א. לקמן ס"י קס"ב ס"י ר"ב ס"ה.

ט רש"י שם ד"ה נפ"י לחולין. מ"ז שם.

י כדלקמן ס"י תנ"י ס"ב (לענין חלה) וש"נ.

יא לבוש ס"א.

יב הר"ב רבינו יונה פ"ח דברכות (מא, א) ד"ה כל שצובול.

הלכות נשילת ידים קנה

לענין המוציא^כ כך מועלת לענין נשילת ידים^כ שלא לחלוק ביניהם לפת גמורה כיון שקובע עליהם כמו על פת גמורה ויברך ג"כ ברכ(ת) על נשילת ידים^כ:

ב אפילו פת גמורה אם אינו אוכל אלא פחות מכביצה בלא קליפתה^כ יש להסתפק^כ אם צריך נשילת ידים לפי שפחות מכביצה אינו נקרא אוכל לענין טומאת אוכלין^כ שמפני זה אינו מטמא משקים ואוכלים אחרים שנגעו בו שנאמר^כ מכל האוכל אשר יאכל וגו' והכמים לא הצריכו נשילת ידים בחולין משום סרך תרומה אלא באכילה ולא בנגיעה^כ ופחות מכביצה כיון שאינו נקרא אוכל לענין טומאה אין אכילתו חשובה אכילה לענין נשילת ידים לפיכך ישול ידיו ולא יברך^כ ואפילו אוכל כל שהוא צריך נשילת ידים בלא ברכה^כ.

אבל אם אוכל כביצה אפילו מפורזין דקין יברך על נשילת ידים^כ שאף שאינו מצטרפין לכביצה לטומאת אוכלין^כ מ"מ כיון שאוכל ומכנים לתוך מעיו שיעור הנקרא אוכל אף לענין טומאת אוכלין אכילתו חשובה אכילה לענין נשילת ידים אבל אם אהוה חתיכה גדולה שיש בה כביצה ויותר ואוכל ממנה פחות מכביצה ישול בלא ברכה הואיל ואינו אוכל כשיעור הנקרא אוכל לענין טומאת אוכלין:

ג אע"פ שהשוותה א"צ נשילת ידים^כ מ"מ אם אוכל דבר שמיובלו במשקה^כ בין שמיטבלו עתה בין שהיה מוטבל מקודם^כ ואוכל כשהוא מוטבל ומלוחלה שלא נתנגב^כ צריך ליטול ידיו תהלה לפי שהמשקים עלולים לקבל טומאה יותר^כ שא"צ הכשר^כ ועוד שאף משקה חולין שנגעו בו סתם ידים נשמה ונעשה ראשון לטומאה^כ ומטמא אוכלין ומשקן אחרים^כ בכל שהוא^כ לפיכך החמירו בה יותר משום סרך תרומה והצריכו נשילת ידים לכל דבר שמלוחלה במשקה^כ אפי' הוא משקה שאין בכינוי תרומה כלל כגון מים ודבש משום סרך תרומת יין ושמן^כ.

ואפי' אין מטבל אלא ראש הירק ואין ידיו נוגעות במשקה כלל גזירה שמא יגעו בו^כ

<p>לח כדלקמן סי"ב ושי"ג. לט פסחים דף קטו, א. מור וש"ע סי"ה. וראה גם לקמן סי' תענן סי"ט. מ תורת הבית (בית ו שער א), ב"י ד"ה וכתב המרדכי. ט"ו סי"ק פ. שילת רדב"ז ח"ד סי' א"ק (קנה) וסי' א"ק (גכ). מא כל בו סי' כג בשם הר"ש. ב"י ד"ה וכתב רבינו ירוחם. ש"ע שם. וז"ל בסדר נפ"י לפעודה סי"ב. מב רא"ש חולין פ"ח סי"ה. ותרבינו יונה בפ"ח דברכות (מא, א) ד"ה כל. מג פסחים יח, ב. לבוש סי' בת"ה. מד הש"י וד"ן פסחים שם ד"ה כל שמיטבלו. רבינו יונה שם. מ"ז סי"ק ד. מ"א סי"ג. מה פרה פ"ח מ"ו. רמב"ם הל' אבות המטמאת פ"ז ה"ה. מו רמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ד ה"ב. תוס' פסחים יד, א ד"ה דאיכא. שו"ת רדב"ז שם סי' א"ק (שהיו מעם החיוב לשיטתו במשקה מקודם, אף שאינו מנבילי עתה כרביעית). מז הרב רבינו יונה שם. מח שילת רדב"ז שם. לבוש סי"ה. אליה רבה סי"ק פ. מט פסחים שם. ב"י ד"ה בפקי. ש"ע ורמ"א שם. מ"ז סי"ג.</p>	<p>כה כדלקמן סי' קסח פ"ח ושי"ג. כו רשב"א בתורת הבית שם. ב"י ד"ה וכתב עוד שם. ש"ע שם. וז"ל בסדר נפ"י למעודה שם. כז מ"ז סי"ק ב. ח"א סי"ק ב. כח עירובין פג, א (מכמנים). רמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ז ה"א. כט וזקח סי' שבת. ש"ע סי"ב. ל ב"י ד"ה כתב הרוקח. מפה יהודה סי"ק ג. וראה בר השלחן סי' לו סי"ק ה. וחקייה הלכות ח"ל לב, א. לא וינא ג, א. לב ויקרא יא, לה. תורת בנינים שם. פרש"י שם (וראה רש"י פסחים לג, ב ד"ה כבביצה). רמב"ם שם. לג וינא יח, ב. רש"י חולין ק, ב ד"ה ושרדי. מור וש"ע שם. לד ורוקח וש"ע שם. וז"ל בסדר נפ"י למעודה סי"ה, ושם: והשיעור לצרף לכביצה שאכל כל כזית בכזי אכילת פסח, ושי"ג. לה דברי חמדות חולין פ"ח אות עב. מ"א סי"ק ה. אליה וזמא ורבה סי"ג ג. לו שו"ע סי' קסח סי' (ולקמן סי' קסח סי"ט) לענין המוציא (ובבב"ז) וה"ה לענין נשילת ידים חדד דינא הוא. וראה תהלה לזרם סי"ק א. לז מדרות פ"ג מ"ב. רמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ט ה"ה.</p>
--	---

תא הלכות נשילת ידיים קנה

ואפי' לאכול ע"י כף צריך נשילת ידיים¹ אם מים מצויין לפניו בתוך מיל או ר' מילין²⁰ כמו שיתבאר בסיומן קס"ג²¹ גידה שמהו יטבלנו בידו כדרכו או יאכלנו בידו כשהוא מטובל ומלוהלה במשקה²² כיון שדרכו להאכל ביד.

אבל דבר שדרכו לאכול על ידי כף לא גזרו שמה יגע בו בידיו²³ ולפיכך אף אם נגע בידיו דרך מקרה בתוך הכף א"צ נשילת ידיים²⁴ כמו שאין צריך לשתיית משקין לפי שאין דרכם ליגע בהם בתוך הכוס²⁵ ולכן אף אם בא ליגע בהם בתוך הכוס א"צ נשילת ידיים ולא עוד אלא אפילו השותה מים בידו מן הנזהר²⁶ וכן הטובל אצבעו בשמן או דבש ושאר משקין ומוציא אה"כ א"צ נשילת ידיים לפי שלא תקנו כלל נשילת ידיים למשקין אלא ע"י טיבול אוכלין ולא כענין אחר הואיל ועיקר דרך שתיית המשקים הוא בכלי²⁷.

ומ"מ ברבש²⁸ עב וראוי לאכילה²⁹ שרגילים לפעמים לאכול ממנו ביד כלי (אלא שהוא מופח על מנת להמפיד שקרוי משקה לדברי הכל כמו שיתבאר³⁰) יש להתמיר שלא לקח ממנו באצבע לאכול בלא נשילת ידיים כי יש לומר מאחר שתקנו חכמים נשילת ידיים לאוכלין שטיבולן במשקה כ"ש למשקים עצמן אם אוכלם בידו³¹ בדרך אכילה ולא הוציאו מכלל תקנה זו אלא השותה בידו או בכלי לעולם.

ובמדינות אלו לא נהגו רוב המון עם ליטול ידיהם לכל דבר שטיבולם במשקה ויש שלמדו עליהם זכות³² לומר שמכמו על דעת מקצת הראשונים³³ שאמרו שלא הצריכו חכמים נשילת ידיים לדבר שטיבולו במשקה אלא בימיהם שהיו אוכלין במטרה משא"כ עכשיו שכלנו ממאי מותרים³⁴ ואין למחות בידם מאחר שיש להם על מי שיוסמכו אבל העיקר כסברא הראשונה³⁵ ומ"מ לא יכרך על נשילת ידיים שספק ברכות להקל³⁶:

ך אין נקרא משקה בשלשן התורה אלא ז' משקים³⁷ שהם המים והיין והשמן והחלב

נמ"י למעודה סוף ס"ב כתב שאפילו כשדרכו קרוש ואינו מופח על מנת להמפיד אין לאכול אלא ע"י כף או סבין.
סב משא"כ במאובלן בקף אין צריך נש"י, אם דרכו לאכול גם ע"י כלי. וכ"ה לקמן סוף ס"ו. וכ"ה בסדר נמ"י למעודה סכ"ב. וראה ענין זה בשיירי נכסת הגדולה הב"י אור ד (הובא בעולת תמיד ס"ק ה). באר השבב ס"ו (א), שהכריע במקום שיש מחלוקת, להקל באובל בקף. וראה הע"ב תרג' ע"י 61. וראה דעת תורה ס"ו קנח סוף ס"ד ר"ה ואפילו.
סג לחם חמודות (דברי חמורית) הולק פ"ח א"ת מא. מ"א ס"ק ה.
סד תוס' פסחים שם ד"ה כל. ולדעתם נמ"י שלנו לטיבולו במשקה הוא משום נקיות בעלמא, כדלקמן בס"ו וש"י.
סה ראה גם לעיל ס"ו צד ס"א וש"י.
סו ב"י ר"ה ורחוקים בשם הרבה פוסקים (שצריך נש"י בברכה). שריע ס"ד (שצריך נש"י).
סז הבינו ירוחם נתנו מזו סוף ח"ו (הביא ב' דיעות אם צריך לכרך ותיקרי סריעה דב'). ב"י ר"ה וכתב רבינו ירוחם (שלא יכרך מספק ברכות). שליע שם (בלא ברכה). וכ"ה לקמן ס"י תעג ס"יט. וכ"ה בסדר נמ"י למעודה ה"כ.
סח מבשרין פ"ו מ"ד. רמב"ם הל' מומאת אוכלין ר"ה שריע ס"ד. וכ"ה בסדר נמ"י למעודה ס"ב.

ג רמב"ם הל' ברכות פ"ו ה"ח. רבינו יונה ברכות פ"ח (מב, א) ד"ה אוכל מור ושליע ס"י קמג ס"ב – לענין פת. שירי נכסת הגדולה הב"י אור ד. אלה רבב ס"ק ד – אף לענין טיבולו במשקה. וכ"ה לקמן ס"י קמג ס"א.
גא משמעות דמ"א ס"י קמג ס"א.
גב סוף א – שנה לענין פת הון לענין טיבולו במשקה, הן לענין מפה הון לענין כף, מחלק בין תוך מיל או ר' מילין לבין יורה. ובסדר נמ"י למעודה סכ"ב החמיר בה כבמה פרישם.
גג שול"ת נמה יוסף ח"ב ס"י יח ס"ו. אלה רבב ס"י קמג ס"ק ד.
גד ס"ז סוף ס"ק מ.
גה שול"ת בית דור הא"ח סוף ס"י טו. הובא ביד אהרן מדרורא בתרא ס"ק א. נמה יורה ס"ק יג.
גו רבינו יונה שם. ר"ן פסחים פ"י (בה, א) ד"ה רוא. לבוש ס"ה. וראה גם לעיל ס"א.
גז שול"ת רדב"ז שם ד"ה שוב ראיתי שכתב. נכסת הגדולה בתהות ב"י ח"א ס"ז יא. וראה גם לקמן סוף ס"ה.
גח שול"ת רדב"ז שם ד"ה ולענין. נכסת הגדולה בתהות דבור. ח"א ס"ק י.
גט ס"ז ס"ק י.
גס לתוך ב"י פ"ג ופ"א ה"ל.
סא סוף ז, לענין מרקחת שדרכו שעליו קרוש. ובסדר

הלכות נשילת ידיים קנה

והטל ודבש רבזורים^{טו} ודם הכמה היה ועוף וכגון שמטבל בו לרפואה לפיקוח נפש אבל דם הניג אינו נקרא משקה והאוכל דג עם דמו א"צ נשילת ידיים^{טז}:
 ד' וכן שאר כל מי פירות^{טז} אפי' במקום שרגילין לעשות משקים לשתיה מסחימת איהו פירות שהוא חשוב כמשקה לענין שבת^{טז} אינו נקרא משקה לענין טומאה וכן לענין נשילת ידיים שתקנו משום סרך תרומה לאכלה כבהרה^{טז}:

ז אפילו פירות הכבושים או שלוקים ומבושלים באחד מ' משקים אלו (א) שסחט המשקה שנבלע בהם^{טז} אין על הנסחט זה תורת משקה אלא תורת אוכל מאחר שהיה בלוע באוכל כמ"ש בסיומן ש"כ^{טז} וכן כבשר ודגים ושאר מיני אוכלים הכבושים או שלוקים בא' מ' מיני משקים אלו.

ומכל מקום לאכול האוכל זה הכבוש או השלוק ומבושל בעוד שהרוטב והמרק טופח עליו שלא נתנבב עד שלא יתא בו טופח על מנת להטפיה צריך נשילת ידיים^{טז} שהרי אוכל זה מוטבל כמשקה שהמרק של הכבושים או השלוקים ומבושלים משקה גמור הוא כשהוא מ' משקים רק מה שנבלע ממנו בתוך האוכל בלבד יצא מתורת משקה ולא מה שטופח על גביו א"ע"פ שנחשב כאוכל לענין ברכה^{טז} כמ"ש בס' ר"ע^{טז} ולכן יגבב אותו תחלה ממשקה שעל גביו ואף שחוזר ומתלחלח ממשקה הנסחט מתוכו כשנמטלו בידו אין בכך כלום או יאכלנו על ידי כף אם הוא דבר שדרכו לאכול על ידי כף^{טז}:

ז כל משקה שנקפה ונקרש עד שאין בו טופח על מנת להטפיה יצא מתורת משקה^{טז} בין שנקרש על ידי בישול בין ע"י צינה^{טז}.

קונטרס אחרון

(א) שסחט המשקה ב' ר"ף^{טז} רא"ש^{טז} (תוס' 19) פכ"ב דשבת 99 (וטושי"ע ס"ו ש"ך 19) לענין שבת והיה לענין טומאה מדמדמו כבשים ושלקות לענבים וזהו ג"כ כונת רש"י בברכות דף נ"ב ע"ב 19, ואתי פשיר דלא קשה מידי מה שהקשה עליו מהרי"ט בס"י ע"ג 19 מכמה משניות 99 ע"ש ודו"ק:

עח ס"ה זה בשע"ר לא הניע לדינו, וראה מ"א שם ס"ק א. ס"ה קצו ס"ב. ס"ה תרי"ב ס"ב. לוח ברה"ג פ"ב ח"ה. ס"ה ברה"ג פ"ח ח"ה.
עט כרלעיל ס"ג, בדרך שדרבו לאכול לפעמים בידו ולפעמים על ידי כף, וש"נ.
פ מחנה פ"ג דטהרות מ"א"ב, וכרבי שמעון שזורי. ע"י תחנות לא, א דקאמר י"ן דווקא. ותוס' שם ר"ה א"א.
פא ש"ת דרבי"ן ח"ד ס"ה אקנד (פג). ח"א ס"ק ג. ובי"ה במר נפ"י למערה ס"ב.
פב שפסק כשמואל שהחמם כבשים ושלקות לצורך מיתוק פפור, כמו בחשיבת שאר פירות (חז"ל מויתים וענבים). פ"ג שם ס"ד.
פג בחובות ג, א ר"ה הא, לענין סחיבת כבשים, דהיי הנסחט מהם כמו אוכלא דאיפתא ואין שם משקה עליו.
פד קנה, א.
פו סעף ג. לקמן שם ס"א.
פז ר"ה אין בלי משקין מבשיל ... אין תורת משקין עליו אלא תורת אוכל. וראה גירסת (ג) חוב' סה ע"י רלו.
פח בשו"ת ח"א.
פט משקה מופח על התבשיל מכשירו לקבל טומאה. וכן הוכיח המ"א ס"ק י מרש פ"ג דטהרות.

סט ממשדן שם (למעט רבש צרעים). תרומות פ"א מ"ב (למעט רבש תרומים). מ"ז ס"ק ה. מ"א ס"ק ג. וראה גם לקמן ס"ב.
ע ח"א ס"ק ה. וראה פתחא ונפא בהשטמה שלאחר ס' קם. חקר הלכות ח"ו ל"ב, פ.
עא תרומות שם. רחב"ט פ"א מה"ל' טומאת אוכלין ח"ג. מ"ז שם. ובספר נפ"י למערה ס"ב: ואם נתערב אחד מששה משקין בני פירות הלכות אחר הרוב. וראה גם לקמן סוף ס"ה.
עב כרלעמן ס"ה שם ס"ב לענין סחיבה בשבת, שמדברי מופרים יש להם דין משקים בנפיקם שרגילין לעשות מהם משקים לשתיה (אבל מן התורה יש להם דין אוכל, ורק שגן ויין יש להם דין משקה).
עד כרלעיל ס"ג וש"נ.
עז ע"י במונרט אחרון.
עה לקמן שם ס"א, שגן התורה יש להם דין אוכל לענין סחיבה בשבת.
עו השו"א בתורת הבית הארוך והקצר ביתו שער א. ס"ז ס"ק מ. ח"א ס"ק י. דא כדש"י בים של שלמה הלוחין פ"ח ס"ה. ובי"ה במר נפ"י למערה ס"ב.
עז ש"ת מהרי"ט ח"א ס"ה טו.

הלכות נשילת ידיים קנה

תג

ולכן א"צ לטול ידיו למרקחת^צ מרוקחת היטב עד שאין על גבה רבש מופח על מנת להטפוח^{צא} ויש אומרים^{צב} שהרבש אינו יוצא מתורת משקה לעולם אפי' נקפה ונקרש לגמרי ואין בו משקה מופח כלל ויש להושי' לרבניהם ומ"מ אם אין מים מצויים בקל לפניו ויכול לאכול בכף או בסכין אף אם דרך מרקחת זו להאכל ביד שאין להחמיר כל כך בזה ולגורו שמה גנע מאחר שיש מתירין לגנע^{צג}.

אבל אם יש על המרקחת רבש מופח על מנת להטפוח אין להקל בכל על ידי כף וסכין^{צד}. אך אם בתחלת יציאת הרבש מהשעור דהיינו כשירסק החלות של רבש כדי להוציא הרבש מהם היטב עליו לאוכלין בלבד ולא למשקין דהיינו שהיטב כדי לעשות ממנו מרקחת וביוצא בה או ליתנו לתוך התבשיל או לערב בו אוכלין אחרים ולאכלו עמהם בדרך אכילה ולא לשתותו כלל נעשה אוכל ע"י מחשבה זו ולא ירדה עליו תורת משקה כלל^{צה} ויש חולקין בזה^{צו} ולכן יש להקל גם בזה על ידי כף או סכין^{צז}:

ח וכל זה במרקחת שהרבש ניכר בפני עצמו בתוכה או על גבה אבל אם אינו עומד בפני עצמו כלל בלא תערובת אוכל כגון שנמחה האוכל המרוקח לגמרי ונעשה גוף אחד ממש עם הרבש בענין שאין במרקחת זו רבש מופח על מנת להטפוח ניכר בפני עצמו בלי תערובת אוכל הנימוח נתבטל הרבש מתורת משקה לגמרי ונעשה אוכל אע"פ שהוא מופח על מנת להטפוח מאחר שנעשה גוף אחד ממש עם האוכל העומד לאכילה וראוי לאכילה^{צח} דהיינו שהמרקחת עבה קצת שאין דרך בני אדם לגמעה ולבלוע בבת אחת בלי היפוך בלשון כלל שזו דרך שתיה היא אלא דרכה להפכה מעט בלשון עד שתגיע לבית הבלועה שזו היא דרך אכילה^{צט} כגון תפוחים וגודגניות (שקורין פלומ"ץ) וקרשי"ן בל"א) מרוסקים ומרוקחים היטב כרבש ונעשו החיכות עבות^צ.

(ואם היא רכה כל כך שדרך בני אדם לגמעה ולבלוע בלי היפוך בלשון כ"ש שאין צורך נשילת ידים כמו שא"צ לשתיה אפי' שותה בידו כמ"ש למעלה^{קא}).

וכ"ה בסדר נפ"י למענה סכ"א.
צו ט"ז ס"ק ו. ע"י אג"ק ח"א ע' עיצא וע' ריריא. ומ"ש בה בשלחן המדק' ע' קמו הערה 8. הע"כ תרל"ע ע' 10.
צז ובסדר נפ"י למענה שם התיר ע"י כף בכל אופן כנ"ל, ומגידן דרין כתב: ויש לסמך על יבדיהם במרקחת על כל פנים (דהיינו אפילו בידו).
צח היינו אף כשרבש הוא הרוב, ברקלמן בסוף המסקנא.
צט ע"י ט"ו דח דמ"ד ס"ק ח. וראה גם לוח ברה"ט פ"א ה"ח וסדר ברה"ט פ"א ח"ט.
ק קס"ג ח"ד אברהם י' יעיש בשילת מהר"ש ח"א ט"ו ע"י [שהקיל במסע שנתערב עם האוכל עד שנעשו גוף אחד] ובאר היטב ס"ק ז בשם תשובת חסה יוסף ח"ב ס"ח סוף אות כד [שהקיל במסע קרוש אנפי' שאינו יבש שעדיין ניגף] ושם אות י"ד מסיק [לענין תערובות משקים עם מי פירות] שהולכין אחר הרוב. ועפ"ז הקול כאן אם נעשו גוף אחד וגם הוא המרקחת עבה קצת, או כשנעשו גוף אחד גם הפירות הם הרוב. ובסדר נפ"י למענה סכ"א פסק בזה בסתם שהולכין אחר הרוב, ולא הביא הקולא על המרקחת עבה קצת. וראה שו"ת הרדב"ח שם שאין לדקל' במסע שהוא עבה.
קא סעף ג.

צ שילת רב"ז שם. כרכת הוכח מנחות לא, א הרש"ם ר"ה תוספות מ"א שם.
צא ר"ש רפ"ג דהרורות. מ"א ס"ק ג.
צב וכתב"ס פ"ט חמ"ד. טוחאת אוכלין דאין הלכה כרבי שנתון שו"ד - לפירוש הבי"ט שם. וראה גם פ"ה הרע"ב דהרות פ"ג מ"ב. וראה דברי נחמה ל, א.
צג ראה לעיל ס"ג לענין אם מים מצויין לפניו בתוך מיל כ"ו. ובאן מקל אפילו אין מים מצויים בקל לפניו, מאחר שיש מתירין לגנע. והוא עפ"י הכרעת שירי נסת הגויולה הגב"י אות ד (הובא בעולת הגמד ס"ק ה. באר היטב ס"ק ז), שהכריעו במקום שיש מחלוקת, להקל באוכל בכף. וכ"ה בסדר נפ"י למענה סוף מ"ב. לענין רבש קרוש, אלא ששם התיר על ידי כף או סכין בפשוטות (ולא רק בשאין מים מצויים בקל לפניו).
צד ובסדר נפ"י למענה סכ"א: ומינו מרקחת המרוקחים כרבש ויש עליהם מופח ע"מ להמפה צריכים נפ"י ליה"א אפי"כ אוכל ע"י כף או סכין. ובסכ"ב: שרגילין להאכל ע"י כף או סכין פעמים רבות. וראה גם לעיל ס"ג לענין רבש עש שמופח ע"מ להמפה, להחמיר רק ביד (ולא על ידי כף וסכין). וש"פ.
צה ט"א ס"ק ג. הלכה בריהו ס"ק ה. נטר שלום ס"ק ג.

הלכות נשילת ידים קנה

אך אם מטבל בה איזה אוכל צריך נשילת ידים כמטבל במשקה גמור מאחר שהיא רכה כל כך אע"פ שהאוכל המחויב ניכר בה והוא שהרבה הוא הרוב כמו שיתבאר^א:

פ כל משקה אע"פ שנקרש לגמרי אם חזר ונימוח חזר להיות תורת משקה עליו על הנימוח^א ולכן עיסה המטוננת בחמאה צריך ליטול ידיו תחלה שהחמאה היא חלב שקרושה והזר ונימוח^ב אבל המטוננת בשומן אין צריך נשילת ידים שהשומן אינו מז' משקין^א וכן מרקחת ברבש תמרים או רבש הקנים (שקורין צוק"ר)^א.

ואפי' לטיגון בחמאה א"צ נשילת ידים אלא במקומות שמתוכין החמאה לברכה תחלה בכלי אחד ואח"כ משימין אותה לתוך המיגון כשהיא מהותכת ונימוחה שכבר ירד עליהם תורת משקה קודם שנתנה לתוך האוכל שהוא המיגון^א אבל במקומות שנותנין לתוך המיגון חמאה קרושה שאין בה מופח על מנת להטפוח אין צריך נשילת ידים לטיגון זה שכיון שהחמאה קרושה היתה אוכל גמור וכשהתחילה להיות נימוחה ולצאת מנחת משקה הרי יצא לתוך האוכל שהוא מין המיגון וכל משקה הבא לאוכל מתחלת יציאתו אין עליו תורת משקה כלל אלא תורת אוכל^א כמו שיתבאר בס"י ש"כ^א:

י מוחל היוצא מבשר צלי אינו נקרא משקה^א ואפי' הורח הבשר במים קודם הצלייה מ"מ בשעת הצלייה נתייבש אותו לחלוות ומן הבשר יוצא מוחל והוא מלחלוות הבשר עצמו ואינו נקרא משקה^א:

יא הנוטל ידיו לפירות גנובים^א אפילו לחטים ושעורים שתרומתן מן התורה^א ה"ז מגסי הרוח ואע"פ שצריך לברך סתם ידים כשרות לברכה^א אלא א"כ יודע שנגע במקום מטונף^א כמה דברים אמורים כשנוטל בתורת חיוב נשילת ידים כדרך נשילת לפת אבל אם נוטל דרך נקיות^א שרוצה להחמיר על עצמו לנקות ידיו לכבוד הברכה^א אע"פ שאינו יודע להם שום מומאה מותר:

יב השותה א"צ ליטול אפי' ידו אחת^א אלא א"כ שותה בתוך הסעודה ואין ידיו נקיות כמו שיתבאר בס"י ק"ע^א:

יג נטל ידיו לדבר שטיבולו במשקה ואח"כ נמלך לאכול לחם יחזור ויטול ידיו^א בלא

קג חסר לפניו. וראה הטובא לעיל מסדר נפי' לסעודה סכ"א. ושם ס"כ כרב, שגם בתעריכות א' ממשקן אלו עם מי פירות הולכין אחר הרוב.
קד ונתנה פיג' דשתרות מ"א. וראה גם לקמן סי' שיה סכ"הו פיג' דרבי נחמי א"ח ל' א.
קז ו"ז ס"ק מ. וכ"ה בסדר נפי' לסעודה ס"כ.
קה ש"ז שם.
קו שול"ת דר"ש ד. עולת תמיד ס"ק ד. אליה רבה ס"ק ו. וראה חובור למהרה כמוף הל' נפי'.
קז אף שהתניב על מנת לתת אותה בתוך המיגון. וראה תולדה לרד"מ ס"ק מ. חקרי הלכות ח"ו לג' א. וראה דברי השואל בשול"ת צמת צוק הא"ח ס"י כה.
קח שול"ת מור"ש שם. וכ"ה בסדר נפי' לסעודה שם.
קט סוף ג.
קי ב"י ד"ה יהיה ברעת הרשב"א חולין ק, א ד"ה הא דאמרינן. מ"ז ס"ק ה. מ"א ס"ק י.
קיא ו"ז ס"ק [ט].
קיב חזקוני ג. א. מור וש"ע ס"ה.

קג וחדרי ברכות פ"ה רמז קנב (ש"ע) סוף ס"ה דאז כד"א ס"ק מ. וראה גם לעיל ס"א.
קד מ"א שם, וכרמל"ל סי' א מרח"ב סי' ושי"ג.
קטו רשב"א חולין שם. מ"א שם.
קטז תוס' חגיגה יח, ב ד"ה הנוטל. הגהת סוף ס"ק א קפא סי' ה. רמ"א ס"ה.
קז לכוש סי'. וראה תוס' ברכות מג, א ד"ה כל אחד. וראה גם לקמן סי' תלב ס"ב.
קח רש"י יבמא ל' א ד"ה לא אמרן. רבינו יונה ברכות ספ"ח (ב, ב) ד"ה דיבי. שו"ע סי'. והיונו אפילו כיון ושמן של תרומה, כדלעיל ס"א. ושם תבאר דבפעם. וראה גם לעיל ס"ג ומקם ס"ה. לקמן סי' רנא סכ"ג.
קיט סימן זה בשע"י לא הגיע לדיונו, וראה רמ"א שם ס"א.
קכ ב"י ד"ה מדברי ממשענות תוס' פמחים קמג, א ד"ה כל ושם ע"כ ד"ה אמרו (ראה מ"א ס"ק יב). שו"ע ס"ג. ראה גם לקמן סי' תעה ס"ב. ואם התנה און כיון בפרוש מעיל, כדלקמן סי' קסד וסי' תעה שם. וראה אוצר מנהגי חב"ד (ניסן ע' קנז).

תה הלכות נשילת ידיים קנה

ברכה אם לא הסיה דעתו^{קכא} לפי שלהאומרים^{קכב} שרבר שמיכולו במשקה אין צריך נשילת ידיים כלל בזמן הזה ה"ו כאלו נוטל לנקיות בעלמא^{קכג} ולא לשם מצות נשילת ידיים^{קכד} ונשילת ידיים צריכה כוונה^{קכה} לשם נשילת המכשרת לאכילה ואצ"ל אם נטל ידיו שלא לאכול אלא משום נקיות שהיו ידיו מלוכלכות ואה"כ נמלך לאכול שצריך לחזור ולטול ידיו^{קכו}. ומ"מ לא יברך אם לא הסיה דעתו מהם^{קכז} לפי^{קכח} שיש אומרים^{קכט} שנשילת ידיים אינה צריכה כוונה וספק ברכות להקל כי שמא עלתה לו נשילת הראשונה ועל נשילת הראשונה לא שייך לברך כיון שלא נתכוין כלל לנשילת המה הדבר רומה לנה שנפלה למים ונטהרה מטומאתה^{קכ} שאינה מברכת על טבילה זו בעלייתה^{קכא}:

יד מי שהוא במדבר או במקום סכנה^{קכב} ואין לו מים ומפחד לחזור אחריהם^{קכג} פטור מנשילת ידיים (ואצ"ל למנוע מלאכול אע"פ שלא יסחכן בתעניתו עד שיבאיו לו מים או שיש לו לאכול דברים שאינם צריכים נשילת ידיים^{קכד} לפי שבמקום סכנה לא גזרו כלל על נשילת ידיים^{קכה} וכן כשהיו יוצאים במחנה למלחמה היו פטורים מנשילת ידיים^{קכז}):

מזו צריך לזהר מאוד בנשילת ידיים^{קכז} שכל המולול בנשילת ידיים חייב נידוי^{קכח} ובא לידו עניות^{קכט} ונעקר מן העולם^{קל} ואפי' הנוטל ידיו ברביעית מצומצם מביאו לידו עניות^{קלא} אלא ויסוף לטול ידיו בשפע וכל הנוטל מלא חפניו מים נותנים לו מלא חפניו טובה וברכה^{קלב} ומ"מ לא יכוין לכך כדי להתעשר שנמצא עובר על מנת לקבל פורס^{קלג} אלא יעשה לכבוד קונו^{קלד}:

מזו אף על פי שהנשילת היא מדברי סופרים^{קלז} מברכין עליה אשר קדשנו במצותנו וצונו על נשילת ידיים^{קלח} והיוכן ציונו^{קלט} שנאמר^{קלז} לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין

דכתבו כ"ש כ"ו.
קלו משנה סוף פ"ק דעירובין י"ז, א. וראה גם לקמן סי' שמו ס"ב.
קלז טור ושו"ע סי"ב. לבוש סי"ב (מארד).
קלח משנה פ"ה דעדות כ"ג, טור וש"ע שם.
קלט שבת ס"ב, ב. טור וש"ע שם.
קמ סוטה ד', ב. טור וש"ע שם.
קמא דש"י בשבת ס"ב, ב ר"ה מושא. טור וש"ע שם.
קמב נגה"א שם. טור וש"ע סי"א. וכו"ה בסדר נמי' למעודה ס"א.
קמג אבות פ"א מ"ג.
קמד שו"ת שער האותיות, קדושה (פא, א), הנה"ח ר"ה מנהג. הובא באלה יוצא סי' יב. אלה רבה ס"ק כב. באר העיב ס"ק י.
קמה עירובין כא, ב. תוס' חולין קה, א ר"ה מים דף קג, א ר"ה מצוה.
קמו בה"ג ברכות פ"ו (מ, א), תוס' חולין קה, א ר"ה מים. טור ושו"ע סי"א. ולשון "נשילת" יתבאר לקמן סי' קנ"ב, סכ"ד וש"ע.
קמז חולין קז, א (מצוה לשמוע דברי חכמים). שבת כג, א (לענין ברכת נרות תנוכה). רמב"ם הל' ברכות פ"א הל' ג (אף לענין ברכת נמי'). טור וכו"ה ר"ה ויברך. וראה גם לקמן סי' שיא ס"ב.
קמח דברים י, יא.

קכא רמ"א סי"ג.
קכב לעיל סוף סי' ושי"ג.
קכג רבנו ירוחם נתיב מזו סוף הל' ט"ז ס"ק ג. ודלעיל סי"א לענין פירות.
קכד מ"א ס"ק יג.
קכה תוספתא דיום פ"א הל' רשב"א בתורת הבית בית ו שענין ד. ו. של שלמה חולין פ"ח סי' כד. וש"ע סי' קנ"ג סי"ג. מ"א שם ס"ק כה. וראה גם לקמן שם ס"ב סי' קסד ס"א.
קכו אגור סי' רז בשם שבלי הלקט (סי' לקה). וש"ע שם.
קכז רמ"א סי"ג.
קכח ט"ז ס"ק י"א. וז"א ס"ק ג.
קכט ברכ הבית שם. שבלי הלקט סי' קלה. כ"י סי' קנ"ג ר"ה קוף פסול. וש"ע שם סי"ג (שרק לכתחלה צריך לקוין).
קל כנבואר בחולין לא, א. טור וש"ע י"ד סי' קנ"ב מנ"ה.
קלא ז"א שם וראה גם לקמן סי' קסד ס"א. וראה דברי השאל בשולח צמח צדק האר"ח סי' כה.
קלב אדרת חיים הל' נמי' סי"ג. שו"ע סי"ה. ואם הוא מהלך בדרך שלא במקום סכנה ראה לקמן סי' קסג ס"א.
קלג מ"א ס"ק ד.
קלד ראה פתחא יוצא ס"ק ח.
קלה משמעותו תוס' עירובין ריש פ"ב דף כא ע"ב ע"ש

הלכות נשילת ידיים קנה

ושמאל ולפיכך כשאנו שומעים לדברי חכמים או מקיימים מצות ה' שצונו לשמוע אלהים^{קטז} זהו מעם כל הברכות שמברכין על מצות של הבריהם^{קס}.

ומן הדין היה ראוי לברך קודם הנשילה שכל המצות מברכין עליהם עובר לעשייתן^{קסא} אלא שלפעמים אין ידיו נקיות כגון היוצא מבית הכסא לכך מברכין לעולם אחר הנשילה שלא לחלק בין נשילה לנשילה^{קסב} ועוד שגם הניגוב הוא מן המצוה^{קסג} כמו שיתבאר^{קסד} ואף על פי שלפעמים א"צ ניגוב לא רצו לחלק בין נשילה לנשילה^{קסה}.

ומכל מקום מי שנוטל ידיו בב' שטיפות ראוי לו לברך אחר שטיפה הראשונה קודם שתן עליהם מים שניים שכבר ידיו הן נקיות וראויות לברכה^{קסז} אף אם היה בבית הכסא^{קסח}.

ואם שכח ולא בירך עד אחר הניגוב יברך אח"כ^{קסז} ואף על פי שכל המצות שלא בירך עליהן עובר לעשייתן אינו מברך עליהן לאחר גמר עשייתן^{קסז} מכל מקום מצוה זו כיון שלפעמים אי אפשר לברך עליה קודם עשייתה כגון היוצא מבית הכסא ומוכרח לברך אחר עשייתה אין לחלק בה בין פעם לפעם ולעולם יכול לברך אח"כ^{קסז}.

אלא שכלתחלה מדרקוקים לברך קודם הניגוב הואיל וגם הוא מן המצוה אבל עיקר הנשילה שמברכים עליה היא הנשילה לברכה שכבר נעשית.

ומ"מ אם נזכר אחר שכירך המוציא שוב אינו מברך על נשילת ידיים^{קסח}.

(הוא הדין אם הוצרך לישול ריוו באמצע סעודה לדברי האומרים שצריך לברך על נשילת ידיים ושכח לא בירך עד שאכל פת אינו מברך עוד^{קסח} שבין שהנשילה אינה אלא בגלל האכילה כל שהתחיל לאכול שוב לא שייך לברך על הנשילה שכבר הלפה ועברה.)

ולא עוד אלא אפי' לא התחיל לאכול לא שייך לברך אלא מיד אחר הנשילה ולא מופלג ממנה ולכן יש אוסרים להפסיק בריבור בין נשילה לברכה כמ"ש בס"ה קס"ה^{קסח} ואם הפליג אפי' בשתוקה שוב אינו מברך שאף שלא היה יכול לברך עובר לעשייתה ומוכרח לברך אח"כ אין סברא כלל שיוכל לברך עליה לעולם אלא מיד אחר עשייתה^{קסח}):

קמט לבוש ס"א.

קכ רמב"ם שם ב"י שם. לבוש שם.

קכא פסחים ו' ב' וברלעיל ס"ג מו ס"ג וש"נ.

קכב תוס' ברכות נ"א, א ר"ה מעקרא. פסחים ו' ב' ר"ה על ר"ה ברכות פ"ז סוף ס"י דל. פסחים פ"א סוף ס"י י' טור. וש"ע ס"א. מ"א ס"ק מו. וז"ה בסדר נש"י

(למערה ס"ד (לפי שכן הפתח אין הדים נקיות. וע' תורת מנחם שם בס"ל. מ"מ וצנינים שם). וראה גם לקמן ס"י קפו ס"א. לעיל ס"י ו' ס"ה. וראה עוד"ו לקמן ס"י רסג ס"ח.

קכג תוס' רא"ש וטור שם. רמ"א ס"א. וז"ה בסדר נש"י למערה ס"ד, אבל שם הוסיף שלכתולדה יברך קודם

שפשף הידים זה בזה, לפי שהוא מכלל מצות נשילת ידיים (כדלקמן ס"י קסב ס"ח), ואם לא בירך קודם שפשף יברך אחר כך קודם הניגוב.

קכד מק"י ו'.

קכה מ"א שם. והיונו בנש"י למערה, משא"כ בנש"י שחרתי, שא"צ ניגוב ברלעיל ס"י ד' מחדו"ק ס"ז.

ומגיד הב"ד לברך כשהידיים מנוגבות (ע"י המנוגבים – תב"ד ע"ג 2).

קכו רבנו יוחנן תניב פז' ב"י חוש' רבותיו. ב"י ר"ה ונ"ש ועוד כיון. ש"ע שם. וראה לקמן ס"י קסב ס"ח.

דוה רק כששטיפה הראשונה היתה מרובה כשתים. ובסדר

נש"י למערה. פסק לישול ב"פ הצנינים על כל ד' ולכן לא כתב שם אפשרות זו. ע"י תורת מנחם שם בס"ל.

קכז ע"י לקמן ס"י קסח ס"א.

קכח רמ"א שם.

קכט כדלקמן ס"י תלב ס"ה וש"י.

קס מ"א ס"ק פז (ע"ש דכונתו כמו שכתבתי).

קסא רש"י י"ב ב"ש שלש הלוח' פ"ח ס"י לג. מ"ז ס"ק יב. רמ"א שם.

קסב שג"ל הל"ק ס"י קל"ח בשם רב הניגוב. תניא רבתי סוף ס"י ב"ב בשם רב נשואניא מ"א שם.

קסג ע"י ב"מה שכתבתי ט"י קס"ה.

קסד ראה סדר נש"י למערה ס"ה כ"י אין להפסיק בין נשילה לברכה כלל ובכל וצריך להפסיק בכל מה

ראשית (ולא כתב לענין ריעבד). וראה תורת מנחם שם ס"ק לא. וע"י לקמן ס"י רסג ק"א ס"ק ג' ו"ל שאף שהפסיק

הרבה יכול לברך דאיהו גבול יש לדבר. ולעיל ס"י ו' ס"ג"ה (לענין נש"י שרית); אבל אמר להפסיק בין נשילה לברכה

כליעוד או כשום תפלה וכל שכן ברבים אחרים... ה"י הפסק מרובה ולא נכון לעשות כן... כל מה ראשית קרב

הברכה שתהא סמוכה להנשילה צריך לקרב ולא להפסיק ביניהם (ולא כתב לאמור בשתוקה ובריעבד). וראה תהלה לידו ס"י ו' ס"ק א. ס"י קט"א ס"י יב. הע"ש תשפ"ו ע"ג 61.

תז הלכות נמילת ידים קנחקנט

יז כל האוכל בלא ניגוב ידים כאלו אוכל לחם טמא קטו שנאמר קטו ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים אל תקרי לחמם אלא לח מים קטו ועוד לחמם טמא בגימטריא בלא ניגוב ידים קטו.

יש מפרשים קטו שמומאה זו היא ממים הראשונים שנמארו מהידים אם אין בהם רביעית קטו ואף שמים השניים מטהרין את הראשונים מ"מ לכתחילה צריך להעביר את הראשונים לגמרי ע"י ניגוב ולא די שיתגבשו מאליהן אלא צריך לשפשפן קטו במפה או בשאר דברים שהשפשוף מטהרין ביותר קטו אבל המטביל ידיו קטו וכן הנוטל שתי ידיו בבת אחת ושופך עליהם רביעית בבת אחת וכן אם שפך על ידו אחת רביעית וכן שפך על חברתה שאין שם מים ממיאם כלל א"צ לנגבן קטו ומ"מ יש בו משום מיאום אם דעתו קצה עליו קטו.

יש מפרשים קטו שמומאתן היא מאיסתן שדבר מיאום קרוי טמא כמו שאמר הכתוב לחמם טמא וגו' וה"ה אם שפך רביעית בבת אחת ולא הקילו אלא במטביל לפי שלא חשו חכמים לתקן ניגוב לטהר הידים ממאוסותן אלא כשמטהרין במטהרה שתקנו חכמים שהיא נמילה בכלי אבל כשמטהרין בטבילה שהיא כעין מטהרה של תורה שהיא טבילה לא חשו לתקן בה כלום ויש להחמיר בדבריהם קטו:

יח אל ינגב ידיו בחלוקו מפני שקשה לשכחה קטו:

יט כשהוא נוטל ידיו נוטל ימין תחלה קטו ואחר כך יד שמאל וכן בכל פעם שרוחץ ידיו רוחץ של ימין תחלה כמ"ש בס"י ב"ק:

קנח באיזה כלי נומלין לידים וכיצד יבאו המים לידיו ובו ב"ה מעיפים:

א אין נומלין לידים אלא מכלי"א שסמכו מהרת ידים על הזאת מי המטא"ב או על קידוש ידים ורגלים במקדש"ג שהיו צריכים כלי שבקידוש ידים ורגלים נאמר ד ועשית כבוד וגומר ורחצו ממנו וגומר ובמי המטא נאמר"ה ונתן עליו מים היים אל כלי:

קנח תשב"ץ ס"י רפג. מ"א ס"ק ת.
קעט שבת סא, א. א. דיקא נסי פרשת עקב ד"ה ואכלת. מ"א ריש תפיסין. וכו"ה בספר נג"ו למערה ס"ה (נראה תורת מנחם שם. העני"ב תשס"ג ע' 13. תשע"ג ע' 18 ו"ג 22). ושם: אך ע"פ הקבלה יקח הבלו עם המים ביד ימינו תחלה בו. וכו"ה בספר נפילה ד"ה לכתחלה. לעיל ס"י ד מדר"ק ס"י.
קפ מהר"ב ס"ד תש"ג.

סימן קנט
א משנה פ"ק דידים מ"ב. חולין ק"ז, א. מור ושוע"י ס"א.
ב (הג"ח) בה"ג ברכות פ"ג (ב, ב). הובא ברשב"א חולין שם ד"ה מנופת. מ"א ס"א א. וראה גם לקמן ס"ד וס"ב.
ג בה"ג דשב"א ונ"א שם. וראה גם לקמן ס"ג. ס"י קסא ס"ח.
ד שנות ל' הדיש.
ה כמבדק יש, י.

קסה טוטה ד, ב. מור ושוע"י ס"ב.
קסו יחזקאל ד, ג.
קסז טו.
קסח מרכיבי ברכות רמז קנב. מור.
קסט ב"ד ד"ה בתב הדמרכי.
קע כדלקמן רס"י קסב.
קעא תוספתא ידים פ"א ה"ב, לפירושי הר"ש שם פ"ב מ"ב (וראה לקמן ס"י קסב ס"ח).
קעב וכו"ה לקמן ס"י קסב ס"א "משום מהרה ויתרה". ומכ"ש אם שפך על כל יד שטיפה אחת מנובת כשתים, שחייב לנגבן (ולא רק לטהרה ויתרה), כדלקמן שם ס"ד.
קעג תוספתא ידים פ"ב ה"א. מרכיבי ברכות רמז רב. שוע"י ס"ג. וכו"ה לקמן ס"י קנט סכ"ה. ס"י קסב ס"ד.
קעד ב"י שם.
קעה מ"א ס"ק ה.
קעו רש"י ב"ב של שלמה חולין פ"ח ס"י לפ. ס"ז ס"ק ג.
קעז מ"ז נ"א שם.